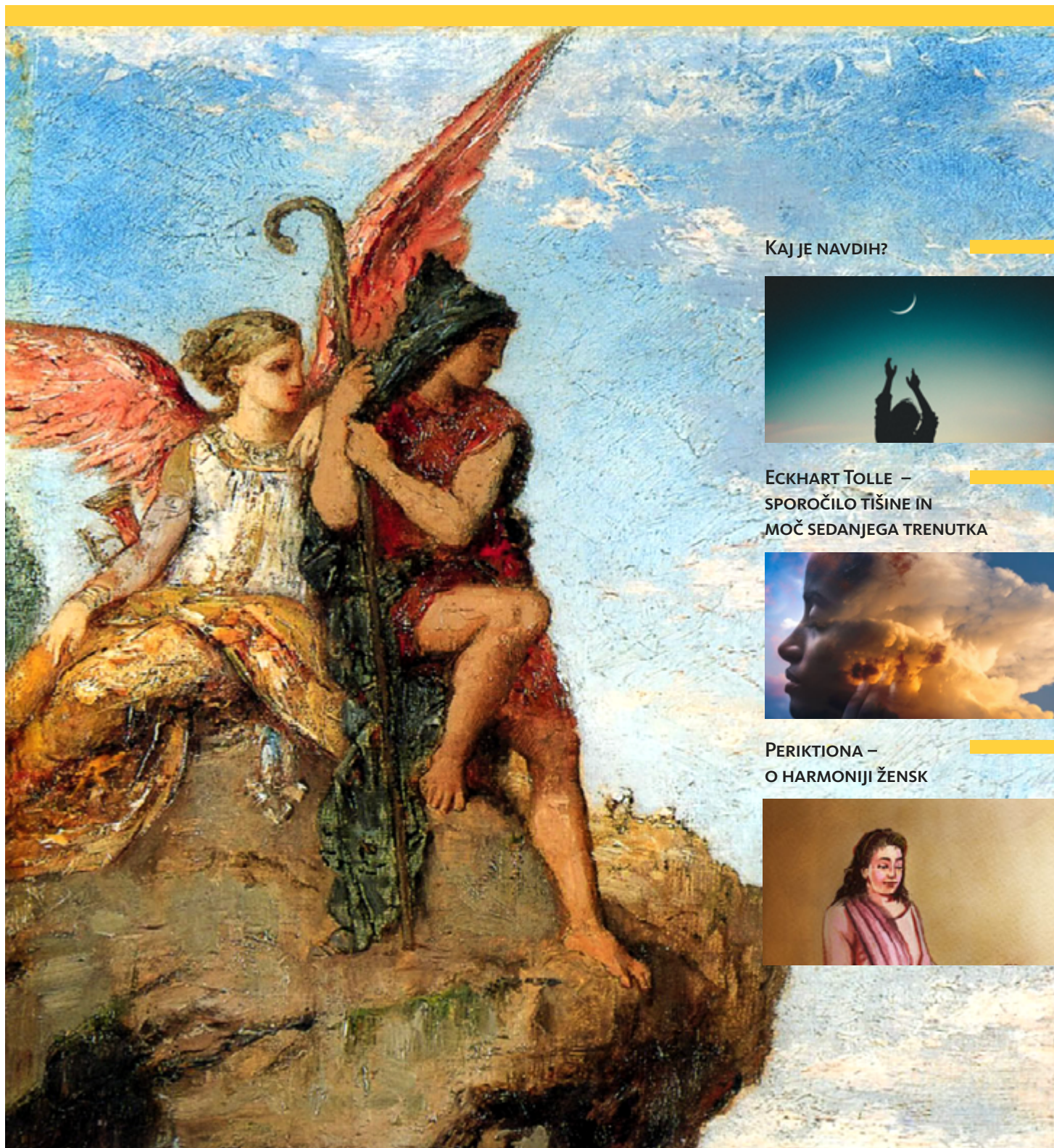

AKROPOLITANEC

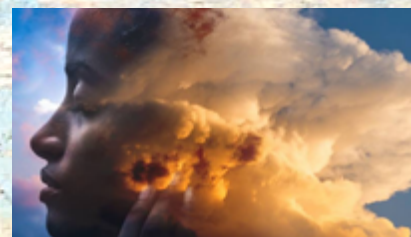
ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET

KAJ JE NAVDIH?

ECKHART TOLLE –
SPOROČILO TIŠINE IN
MOČ SEDANJEGA TRENUTKA

PERIKTIONA –
O HARMONIJŽ ŽENSK

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

TEČAJ PRAKTIČNE FILOZOFIJE

Kaj
človeka
osreči?

Kaj je
pomembno
in kaj ni?

Zakaj
sem tu?

Kaj lahko
sprememim
in česa ne?

SOKRAT
PLATON
SENEKA
EPIKTET
AVRELIJ
KONFUCIJ
EGIPT
INDIJA
BUDA
TIBET

NA

sre., 13. 2. ob 20h
Wolfova 8, LJ

pon., 25. 2. ob 20h
Tyrševa 7, MB

PREDSTAVITVENO PREDAVANJE JE BREZPLAČNO!

AKROPOLITANEC

B E S E D A
U R E D N I K A

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

FEBRUAR 2019 | ŠT. 43

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

01/25 11 487

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

02/620 32 40

040 709 955

ODPIRALNI ČAS:

PON–ČET 18h–22h

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

akropolitanec@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Prevajalka in lektorica: Klavdija Blažun

Grafična oblikovalka: Nija Androjna

V TEJ ŠTEVILKI:

- FILOZOFIJA: 4
KAJ JE NAVDIH?
- EX LIBRIS: 6
ECKHART TOLLE –
SPOROČILO TIŠINE IN
MOČ SEDANJEGA TRENUTKA
- OSEBNOSTI: 10
PERIKTIONA –
O HARMONIJI ŽENSK
- POEZIJA: 13
DOBRODOŠLIČA
NOVOROJENČKU

Na naslovnici:

Heziod in muza, Gustave Moreau, 1870

Nekateri ljudje se lahko ponašajo z izredno kreativnostjo, naj se ta kaže v njihovih znanstvenih odkritjih, umetniških stvaritvah ali drobnih vsakodnevnih prebliskih ... Včasih pridemo do takšnih "pridobitev" z dobrim sklepanjem in medsebojnim povezovanjem lastnih izkušenj oziroma prej pridobljenih podatkov. Vendar ko omenjam kreativne ljudi, nimam v mislih teh, ki iz že obstoječe materije naredijo novo, boljše. Ne, v mislih imam tiste, ki so v zgodovini človeštva naredili prave preboje, ki so spremenili stare paradigme ter človeštvu prenesli sveže in boljše znanstvene ter filozofske poglede. V mislih imam tudi tiste umetnike, ki ne ustvarjajo glasbe, slik, kipov ali poezije z nekakšnim racionalnim sporočilom. V mislih imam umetnike, ki v svoje stvaritve prenesejo lepoto – lepoto, ki nas od znotraj tako močno prevzame, da je ne želimo razlagati, da ne bi umazali njene čistosti. V mislih imam prave ustvarjalce!

In za te male kreatorje se lahko vprašamo, od kod so te novosti jemali, kje je vir njihove ustvarjalnosti? Razum povezuje že znano v nov sestav, ki je lahko tudi boljši od starega ... vendar človek premore še subtilnejši način ustvarjanja, ki ga presega, ker ne meša obstoječega, ampak ustvarja novo.

Kaj je torej lahko višje od razuma, ki smo ga postavili na prestol našega izražanja? Morda pa ni najvišji del nas, morda naš um nismo mi. Morda smo mi tisti, ki svoj um le uporabljamo kot eno od sredstev izražanja, tako kot uporabljamo čustva in telo. In morda lahko na trenutke nekaj drugega v naš um vtisne idejo, ki ji mi, če smo le dovolj večji, lahko damo obliko in življenje ...

Kar je dobro, k sebi pritegne dobre stvari, in kar je slabo, pritegne slabe, zato ne preseneča dejstvo, da so bili največji geniji, dobri ljudje. Morda bi bilo bolje razmišljati obratno ... Ker so imeli lepo dušo, so k sebi priklicali sorodne lepote iz bolj subtilnega področja obstoja. Lepota, kakor pravi Platon, pa je sorodna z resničnim, pravičnim in dobrim. Njihova genialnost – naj bo politična, znanstvena, umetniška ali preprosto življenjska – pa zaživi, če so ti posamezniki zmožni ideje, ki jih prešinejo, dati še v fizično obliko in tako na primer ustvariti matematično razlago fenomena ali zapisati simfonijo.

Delovanje človekovega psihičnega sveta je zanimivo področje. To je področje, ki bi ga vsakdo od nas moral resno raziskati, da bi spoznal svoj notranji svet in se uspel čim bolj izraziti. To nam lahko prenese prepoved, na vseh področjih. Vendar smo tukaj še vedno pionirji in velik korak bi bil že ta, da bi dobro raziskali izkušnje, ki do nas prihajajo prek tradicionalnih izročil, ter jih dopolnili s sodobnejšimi znanstvenimi in lastnimi osebnimi opazovanji.

Andrej Praček, urednik

KAJ JE NAVDIH?

DELIA STEINBERG GUZMÁN

To vprašanje se pojavi, kadar pomislimo na resnične mojstrovine, tiste genialne stvaritve, ki so jih lahko ustvarili samo nekateri ljudje, kot da bi jih vodile posebne sile, za katere se zdi, kot da prihajajo iz izvirov, ki presegajo same umetnike. Kaj je bila tista magična iskra, ki jih je vodila? Kakšnim izjemnim tokovom misli ali vizijam so lahko sledili?

To vprašanje pesti tudi nas osebno, kadar želimo izraziti najboljše, kar čutimo in mislimo, vendar ne vemo, kako bi to izrazili. To vprašanje se pojavi tudi takrat, kadar čutimo, kot da smo brez misli in čustev, kot da smo prazna vreča iz kosti in kože.

Takrat se spomnimo velikih ustvarjalcev, tistih, ki so bili sposobni priti v stik z navdihom tako, da so se na kratko dotaknili njegove skrivnosti. Ali je mogoče z zanesljivostjo vedeti, da obstaja most med ljudmi in svetom idej, ki lahko vzpostavijo povezavo s tem, kar imenujemo navdih? Verjetno ne obstaja le en most, ena sama povezava med nami in tem svetom; če bi

STARI MODRECI SO POGOSTO DEJALI, DA JE SKRIVNOST V TEM, DA POSTANEMO KOT VOTEL TRS ...

namreč bilo tako, bi nam lahko tisti, ki so lahko prečkali ta most, povedali, kako so to naredili in kako je bilo, ko so prestopili na drugo stran. Verjetno mora vsak človek metati svoje lastne mreže, s svojimi lastnimi sredstvi – in v tem leži skrivnost prebujanja navdiha.

Po drugi strani se bojim, da ima racionalni um, ki smo ga spremenili v značilni simbol človeka, bolj malo ali skoraj nič povezave s tem procesom. Izkušnje kažejo, da bolj ko skušamo doseči to stanje s svojim razumom, bolj se oddaljimo od navdiha.

Stari modreci so pogosto dejali, da je skrivnost v tem, da postanemo kot votel trs ... in pustimo, da se skozenj

pretaka navdih. Šele tedaj se zgodi čudež: še naprej smo prazni – votli, še več kot prazni – in pred nami se odvije procesija podob, ki nas primora k zelo hitremu delovanju. Česar ne izrečemo, naslikamo, napišemo ali ustvarimo v tem trenutku, bo izgubljeno. Ta dela niso čisto naša, temveč nam jih nekaj ali nekdo preda, naša naloga pa je, da jih prejmemo in prenesemo naprej. V trenutku ekstaze, stika s svetom, ki je drugačen od našega, bolj eteričen, lepši, popolnejši v vseh pogledih. To je, kot bi imeli zelo občutljivo napravo, ki je ne bi znali uporabljati in s katero ne bi znali rokovati. Uporabljamo jo lahko le, kadar deluje.

Podali smo nekaj opisov – nekaterih bolj in nekaterih manj navdihnjenih – ki nam dajejo možne ključne razlage. Če obstaja sorodnost med našimi lastnimi vibracijami in tistim svetom popolnih idej, ki jih želimo doseči, lahko ustvarimo stik že samo z močno željo po tem. Od nas je torej odvisno, ali bomo razvijali in gojili te tokove simpatije, ki so v skladu z dobrimi in lepimi vidiki, ki jih želimo razumeti in prenesti. Od nas je odvisno, ali bomo odprli vrata navdihu.

P. CEZANNE: POLJUB MUZE

**ČESAR NE IZREČEMO, NASLIKAMO,
NAPIŠEMO ALI USTVARIMO V TEM
TRENUTKU, BO IZGUBLJENO.**

**TA DELA NISO ČISTO NAŠA, TEMVEČ
NAM JIH NEKAJ ALI NEKDO PREDA,
NAŠA NALOGA PA JE, DA JIH PREJMEMO
IN PRENESEMO NAPREJ.**

In ko se ponovno vprašamo, "kaj je navdih"?, verjetno še vedno ne bomo imeli dokončnega odgovora, bomo pa imeli, na drugi strani neobičajen in krasen občutek, da se nas je dotaknila čudovita avra, ki prihaja iz dimenzije nad prostorom in časom, iz večnega izvira, za katerega smo vsi že kdaj sanjali, da bi pili iz njega. 🍷

ECKHART TOLLE –

SPOROČILO TIŠINE

IN MOČ SEDANJEGA

TRENUTKA

ECKHART TOLLE, PISEK IN NAŠ SODOBNIK, JE ROJEN V NEMČIJI, ŠOLANJE PA JE KONČAL NA LONDONSKE UNIVERZI. V 29. LETU STAROSTI JE ŠEL SKOZI GLOBOKO NOTRANJO KRIZO, KI JE DO TEMELJEV SPREMENILA NJEGOVO ŽIVLJENJE. OBRNIL SE JE PROTI NOTRANJEMU, DUHOVNEMU IN TU NAŠEL SMERNICE TER ODGOVORE NA TEMELJNA ŽIVLJENJSKA VPRAŠANJA. TAKO SO NASTALA TUDI NJEGOVA POZNANA DELA, KOT SO *ŽIVETI V SEDANJEM TRENUTKU*, *NOVA ZEMLJA*, *SPOROČILO TIŠINE* ...

KOT NAJVEČJO ČLOVEKOVO TEŽAVO IZPOSTAVLJA DEJSTVO, DA NE POZNA SAMEGA SEBE. KAŽE NAM NA NAŠE ČLOVEŠKE SPOSOBNOSTI, KI JIH ŠE VEDNO NISMO OZAVESTILI IN AKTIVIRALI TER NA NAŠE NARAVNE ČLOVEŠKE ŠIBKOSTI, GOVORI PA NAM TUDI O NAČINU, KAKO JIH PREPOZNATI IN KAKO JIH PRESEČI.

NJEGOVA DELA NAS SOOČAJO Z NAŠO ČLOVEŠKO RESNIČNOSTJO, KI NI ENOSTAVNA, Vendar NAM DAJEJO TUDI POZITIVNO USMERITEV, KAKO UVIDETI IN PRESEČI VSE TISTO, KAR NAS OVIRA.

V SVOJI KNJIGI *SPOROČILO TIŠINE* NAM NA JASEN IN JEDRNAT NAČIN, KI SE HKRATI DOTIKA TISTEGA NAJGLOBLJEGA IN NAJPOMEMBNEJŠEGA, GOVORI O RAZLIČNIH VIDIKIH ČLOVEKOVEGA ŽIVLJENJA. S TEMI KRATKIMI MISLIMI NAM ODPIRA NOVA OBZORJA IN VLIVA UPANJE, DA SE LAHKO OSVOBODIMO ŠTEVILNIH OBLIK TRPLJENJA IN BOLEČIN TER POSTANEMO ZARES SREČNEJŠI.

SPOROČILO TIŠINE

Vaše najbolj skrito občutenje lastnega jaza, tistega, ki je vi sami, je neločljivo povezano s tišino. To je tisti "Jaz Sem", ki prebiva na ravni, globlji od imen in oblik.

Kadar koli vas obkroža tišina, ji prisluhnite. Enostavno jo opazite. Usmerite pozornost nanjo. Kadar prisluhnete tišini,

to v vas prebudi dimenzijo miru, saj se lahko tišine začnete zavedati šele takrat, kadar ste umirjeni.

To je lahko nova duhovna metoda za vas: lastnih misli ne jemljite preveč resno.

Um, ki razmišlja, je koristno in močno orodje, hkrati pa vas močno omejuje, kadar popolnoma prevzame vaše življenje,

kadar ne razumete, da predstavlja samo majhen del zavesti, ki je.

Modrost ni plod misli. Globoko spoznanje resnične modrosti izvira iz enostavnega dejanja, kadar nekomu ali nečemu posvetite popolno pozornost. ...

Pozornost premaga ločenost.

Um nenehno išče ne le hrano za razmišljanje, temveč tudi hrano za svojo identiteto, čutenje lastnega jaza. Tako nastane ego in nenehno ponovno ustvarja samega sebe.

Jaz, ustvarjen z mislimi, se čuti nepopoln in negotov. Zato so njegova prevladujoča čustva in gibal strah in želje.

Egoični jaz vedno nekaj išče. Išče vse več stvari, ki bi jih lahko dodal sebi, da bi se čutil bolj izpolnjen. To pojasnjuje kompulzivno zaskrbljenost ega zaradi prihodnosti.

V samem ustroju nižjega jaza je prisotna potreba, da se zoperstavlja, upira in izključuje druge, da bi ohranil občutek ločenosti, od katerega je odvisen njegov obstanek. Zato se "jaz" vedno postavlja proti "drugim", "mi" proti "njim".

"Če ni jaza, ni težav," je dejal budistični učitelj, ko so ga prosili, naj pojasni globlji pomen budizma.

Pozabili smo, da skale, rastline in živali vedo. Pozabili smo, kako biti – biti mirni, biti to, kar smo, biti tam, kjer je življenje: Tukaj in Zdaj.

Začnite se zavedati množice komaj slišnih zvokov narave – šumenja listja v vetru, gozdov dežnih kapelj, brenčanja žuželk, prvega ptičjega cvrčanja ob zori. Popolnoma prisluhnite. Z druge strani zvokov se skriva nekaj večjega: svetost, ki je ne morete razumeti z mislijo.

Velik, tih prostor objema celotno naravo. Na enak način objema tudi vas.

Šele ko se vaš bučni um umiri, se lahko na globoki ravni povežete z naravo in osvobodite občutka ločenosti, ki ga je

ustvarilo pretirano razmišljanje.

Kako čudovito se je osvoboditi želja in strahov v odnosih! Ljubezen si ničesar ne želi in ničesar ne boji.

Če bi bila preteklost nekoga vaša preteklost, njena bolečina vaša bolečina, njena stopnja zavesti vaša stopnja zavesti, bi razmišljali in ravnali na čisto enak način kot ta človek. Takšno spoznanje spremljajo odpuščanje, sočutje, mir.

Večina človeških odnosov je omejena na izmenjavo besed oziroma na kraljestvo misli. Še kako potrebno je v odnose, posebno tiste bližnje, vnesti malo tišine.

Drugi način vpeljevanja tišine v odnos je resnično poslušanje. Kadar nekoga resnično poslušate, se prebudi dimenzija tišine, ki postane pomemben del odnosa.

Ko se spoprijateljite s sedanjim trenutkom, se boste počutili kot doma, ne glede na to, kje boste. Če se ne počutite dobro v Sedanjem trenutku, boste s seboj nosili nelagodje, kamor koli boste šli.

Razdelitev življenja na preteklost, sedanjost in prihodnost je plod uma in navsezadnje goli privid. Preteklost in prihodnost sta miselni obliki, mentalni abstrakciji. Preteklosti se lahko

spomnimo samo v Sedanjem trenutku. ... Prihodnost je, ko se zgodi, Sedanji trenutek. Zato je Sedanji trenutke edino resničen, edino, kar vedno obstaja.

Tisti trenutek, ko pozornost usmerite na Sedanji trenutek, spoznate, da je življenje sveto. Kadar ste prisotni, vse, kar opazite, postane sveto. Bolj ko živite v Sedanjem trenutku, bolj čutite enostavno, vendar globoko radost Obstoja in svetosti celotnega življenja.

MOČ SEDANJEGA TRENUTKA

Tu ste, da bi lahko božanskemu smotru veselja omogočili, da se razkrije. Vidite, kako pomembni ste!

Pojem ega za različne ljudi pomeni različne stvari, vendar jaz tukaj s tem pojmom mislim na lažni jaz, ki je nastal zaradi nezavednega istovetenja z umom.

Sedanji trenutek za ego komaj obstaja. Pomembni se mu zdita samo preteklost in prihodnost ... Ego se nenehno ukvarja z oživiljanjem preteklosti, kajti kdo ste vi brez preteklosti? Nenehno se projicira v prihodnost, da bi si zagotovil obstanek ter tam našel nekakšno vrsto osvoboditve in izpolnitve ...

Sedanji trenutek varuje ključ do osvoboditve. Toda sedanjega trenutka ne morete najti, vse dokler se popolnoma ne poistovetite z umom.

Med mislimi in čustvi se neredko ustvari neskončen krog: čustva hranijo misli in obratno. Mentalna oblika ustvari povečan odraz samega sebe v obliki čustva, vibracijska frekvenca čustva pa hrani prvotno mentalno obliko.

Uvidi v ljubezen in radost ali kratki trenutki globokega spokoja so možni, kadar koli se prekine tok misli. Za večino ljudi so te prekinitve redke in le plod naključja, pojavijo se, kadar razum "ostane brez besed", kadar ga prevzame neizmerna lepota ... Nenadoma se pojavi globoka notranja tišina. V tej tišini pa se pojavijo pretanjenja, a močna radost, ljubezen in spokoj. Ljubezen, radost in spokoj so trije vidiki stanja notranje povezanosti z Bitjem.

Želja je prizadevanje razuma za odrešitev ali izpolnitev v stvareh zunanjega sveta in v prihodnosti, želja je le nadomestek za radost Bitja ... Zadovoljstvo vedno izvira iz nečesa, kar je zunaj nas, medtem ko radost izvira iz notranjosti.

Bolečina, ki jo ustvarjate zdaj, predstavlja določeno obliko nesprejemanja, določeno obliko nezavednega upiranja stvarcem, kakršne so ... Intenzivnost bolečine je odvisna od stopnje upiranja sedanjemu trenutku.

Psihično stanje strahu je ločeno od vsakršne resnične in dejanske neposredne nevarnosti. Pojavlja se v mnogih oblikah: kot nelagodje, zaskrbljenost, tesnoba, živčnost, napetost, groza, fobija in podobno. Tovrsten psihološki strah je vedno strah pred nečim, kar bi se lahko zgodilo, in ne strah pred nečim, kar se trenutno dogaja.

Zdi se, da ima strah veliko vzrokov. Strah pred izgubo, neuspehom, žalitvijo in tako naprej, navsezadnje pa je strah na splošno le strah ega pred smrtjo in uničenjem.

Moč nad drugimi je šibkost, zamaskirana v moč. Resnična moč je tista notranja in ta nam je vedno dostopna. Smrt bo vzela vse, kar niste vi sami. Skrivnost življenja je "umreti pred smrtjo" in tako odkriti, da smrt ne obstaja. Sedanji trenutek je najdragocenejše, kar obstaja ... Večna

sedanjost je prostor, v katerem poteka celotno vaše življenje, je edino, kar ostane trajno. Življenje je zdaj. Nikoli ni bilo obdobja, v katerem vaše življenje ni bilo zdaj, niti ga nikoli ne bo. Drugič, sedanji trenutek je edina točka, ki vas lahko odvede onkraj uma. To je edina točka, v kateri se lahko povežete s kraljestvom Bitja, ki je brezčasno in brez oblike. Duhovni učitelji vseh tradicij so od davnih časov poudarjali Sedanji trenutek kot ključ, ki odpira vrata do duhovne dimenzije ... Celotno bistvo zena je v hoji po rezilu Sedanjega trenutka.

Sedanji trenutek je najpomembnejši v sufizmu, mistični veji islama ...

Zato naj vas ne skrbi za plodove vaših del, temveč usmerite pozornost na samo delo. Plodovi bodo prišli sami. To je močna duhovna praksa. V Bagavadgiti, enem od najlepših in najstarejših duhovnih učenj, ki obstajajo, se nenavezanost na plodove del imenuje karma joga. Ta je opisana kot pot "posvečenega delovanja".

Vse, kar obstaja, v sebi nosi Bitje, božansko bistvo, in ima določeno raven zavesti. Celo kamen ima zametke zavesti, sicer ne bi obstajal, njegovi atomi in molekule pa bi se razpršili. Vse je živo. Sonce, Zemlja, rastline, živali, ljudje – vse to so izrazi zavesti na različnih stopnjah, zavesti, ki se izraža kot oblika.

Kakor koli, vse tisto, kar ima v naši osebnosti resnično ali dejansko vrednost, je naša prava narava, ki se prebija na površje. Te nikoli ne morete izgubiti. Nikoli ne morete izgubiti nečesa, kar je vredno in resnično ... Tako boste spoznali, da je smrt iluzija, prav tako kot je iluzija istovetenje z obliko. Smrt je le konec iluzije. Boleča je le, če se trdno oklepate iluzije.

Večina ljudi išče telesna zadovoljstva ali različne oblike psiholoških zadovoljstev, ker verjamejo, da jih bodo te stvari osrečile ali osvobodile strahu in občutka, da jim nekaj manjka ... To je iskanje rešitve iz stanja nezadovoljstva ali pomanjkanja.

Vsako zadovoljstvo, ki ga doseže človek, je vedno kratkotrajno, zato se pogoj zadovoljstva ali izpolnitve najpogosteje ponovno projicira na neko zamišljeno točko, ki je oddaljena od tistega, kar je tukaj in zdaj ...

Resnična odrešitev je v izpolnjenosti, spokoju, življenju v vsej svoji polnosti. Odrešitev pomeni biti to, kar ste, v sebi čutiti dobro, ki nima nobenih nasprotij, radost Bitja, ki ni odvisna od ničesar, kar je zunaj vas ... V teološkem smislu to pomeni "Spoznati Boga" – ne kot nekaj zunaj sebe, temveč kot lastno, najbolj skrito bistvo. Resnična odrešitev pomeni spoznati sebe kot neločljivi del enega in edinega Življenja, na katerem temelji bistvo vsega, kar obstaja.

Večina ljudi je ujeta v svojo lastno življenjsko dramo. Njihova zgodba predstavlja njihovo identiteto. Ego vlada njihovem življenju ... Tisto, česar se taki ljudje najbolj bojijo, je konec lastne drame.

Tisto, kar je resnično, nikoli ne more umreti; umrejo samo imena, oblike in iluzije.

Spoznanje o tej nesmrtni dimenziji, vaši resnični naravi, je druga stran sočutja. Na ravni globokih čustev zdaj ne prepoznate le lastne nesmrtnosti, temveč prek lastne nesmrtnosti spoznate tudi nesmrtnost vseh drugih bitij. Na ravni oblike vam je skupna smrtnost in negotovost obstoja. Na ravni Bitja vam je skupno večno življenje, polno svetlobe.

PERIKTIONA – O HARMONIJI ŽENSK

KLAVDIJA BLAŽUN

Verjetno je večina slišala za Platona, velikega grškega filozofa iz 5. stoletja pr. n. št. Zgodovinarji zahodne filozofije pravijo, da je skoraj vsa filozofija po Platonu omejena na komentarje na Platona. Veliko manj pa poznamo žensko, ki je v njegovem življenju igrala nedvomno zelo pomembno vlogo – to je njegova mati Periktiona.

Pri tem je treba upoštevati, da je bila vloga ženske v tedanji Grčiji (izjema so bile morda Špartanke in prebivalke Lezbosa) omejena predvsem na gospodinjstvo in vzgojo otrok, filozofija in na sploh izobraževanje pa sta bila skoraj izključno v moški domeni.

Če so se že pojavile kakšne ženske, ki so "posegle" tudi na to za moške rezervirano področje, so običajno pripadale aristokratskim krogom. Tako je bila tudi Periktiona potomka Solona, legendarnega atenskega vladarja in zakonodajalca. Imena njenih staršev niso znana – vemo le to, da so pripadali aristokraciji.

Periktioni so bile tako v zibelko položene možnosti za izobraževanje, vendar se je temu verjetno pridruževala tudi odprtost in svobodomiselnost njenih staršev, saj niti za aristokratske ženske ni bilo samoumevno, da so se izobraževale in ukvarjale s filozofijo.

VIRI

O njej je žal ohranjenih zelo malo podatkov, vendar lahko že iz teh nekaj fragmentov njenega življenja razberemo, da je bila verjetno izjemna ženska.

Kolikor se je o njej ohranilo podatkov, ti izvirajo iz dveh njej pripisanih del, ki sta žal ohranjeni le v fragmentih, in

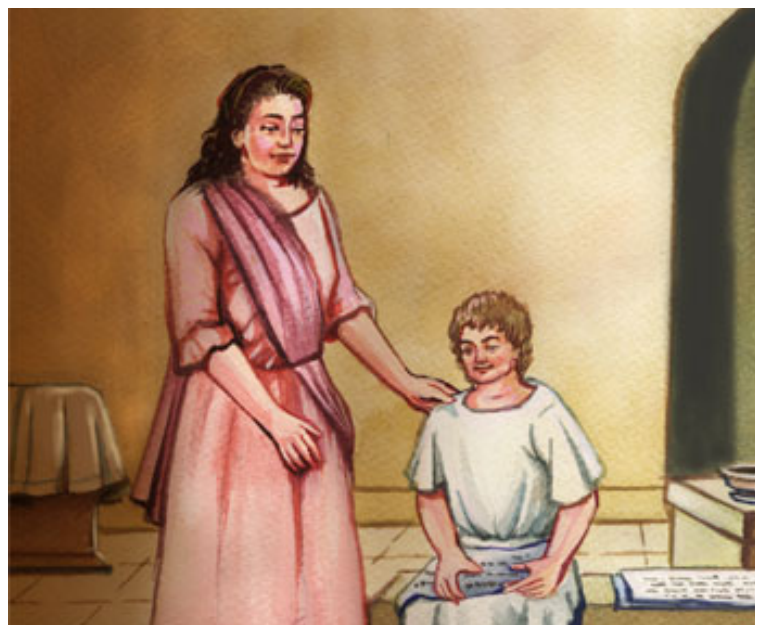
iz del drugih avtorjev, ki so jo navajali v svojih delih.

Tako ne poznamo niti letnice njenega rojstva – na približen čas njenega življenja lahko sklepamo po tem, kdaj je bil rojen Platon (427 pr. n. št.), umrla pa naj bi v 80. letu starosti.

DRUŽINSKO ŽIVLJENJE

Periktiona se je poročila dvakrat – prvi mož Ariston je bil potomec kralja Kodra iz vladajoče družine v Atenah. Po njegovem večletnem dvorjenju je naposled privolila v zakon z njim. Rodili so se jima štirje otroci – trije sinovi Glavk, Adejmant in Platon ter hči Potona. Žal je Ariston umrl, ko je bil Platon še zelo mlad.

Periktiona se je po Aristonovi smrti drugič poročila s Prilempom, ki je bil Periklejev svetovalec in prijatelj. Žal pa je

bil Prilemp precej odsoten, saj je pogosto kot diplomat potoval na perzijski dvor.

Periktiona in Prilemp sta povila sina Antifona, Prilemp pa je imel že iz prejšnjega zakona še enega sina Demusa. Periktioni je bila tako zaupana skrb za šest otrok in čeprav so ji pri tem pomagali tudi njeni služabniki, je bila precej zaposlena z vzgojo in izobraževanjem otrok.

Kljub vsem družinskim obveznostim pa je našla čas tudi za nahranitev svoje goreče želje po učenju in posvečanje filozofiji. Med drugim se je s možem Prilempom občasno odpravila k Perikleju v goste, kjer se je udeleževala razprav med različnimi filozofi in učenjaki.

PERIKTIONA, PLATON IN SOKRAT

Periktiona je hitro uvidela, da je bil Platon posebej nadarjen, zato se je odločila, da ga bo še posebno spodbujala – čeprav za tovrstne spodbude niso bili prikrajšani niti ostali otroci, vključno s Potono.

Periktiona je Platonu omogočila zelo široko izobrazbo, hkrati pa mu je tudi vedno poročala o razpravah s Periklejevega dvora.

Prelomnica je napočila, ko je prišla Periktiona v stik s Sokratom. Ta jo je s svojo osebnostjo in filozofijo tako navdušil, da si je zaželela, da bi postal Platonov učitelj. Poleg tega je v Sokratu uvidela očetovsko figuro, ki je Platonu na določen način manjkala, saj je njegov oče zgodaj umrl, očim pa je bil zaradi svojega dela pogosto odsoten. Mladi Platon, ki ga je Sokratova filozofija navdušila nič manj kot mater, je tako postal njegov učenec.

Periktiona je pogosto obiskovala Sokrata ali pa ga povabila k sebi domov, kjer sta razpravljala. Grški zgodovinar Diogen Laercij pravi, da je Periktiona vplivala na Sokratovo filozofijo. Prijateljstvo med Periktiono in Sokratom je trajalo več let, vse do Sokratove smrti. Obiskala naj bi ga tudi na dan, ko je moral po krivični obsodbi spiti trobeliko, po nekaterih virih pa je bila ob njem celo do njegovega zadnjega diha.

SMRT

Ni znano, kdaj natančno je Periktiona umrla, vendar naj bi to bilo predvidoma okoli leta 385 pr. n. št. v približno 80. letu starosti.

DELA

Periktioni sta pripisani dve deli – prvo nosi naslov *O harmoniji žensk* in drugo *O Modrosti*. Žal ni zanesljivo potrjeno, da je navedeni deli napisala dejansko Periktiona. Po nekaterih predpostavkah naj bi bili ti deli plod dveh pitagorejskih učencev, po drugih predpostavkah pa naj bi deli napisali dve različni ženski z imenom Periktiona v različnih obdobjih. To predpostavko potrjuje tudi ugotovitev, da je eno delo napisano v jonski, drugo pa v dorski grščini – omenjeni različici grščine sta se namreč uporabljali v različnih obdobjih. Delo *O harmoniji žensk* naj bi tako bilo glede na jezikovno analizo napisano v 4. ali 3. stol. pr. n. št., *O Modrosti* pa v 3. ali 2. stol. pr. n. št.

O HARMONIJŽENSK

To delo je praktično obarvana psihološko-filozofska razprava. V njem so opisane dolžnosti ženske v različnih družinskih in družbenih vlogah: kot mati, žena, hči, sodržavljanka ali vladarka. Periktiona predpostavlja, da če ženska izpolnjuje svoje dolžnosti, potem bo vladala harmonija v družini in širši družbi, državi – še več, dodaja, da je to edina pot do harmonije med ljudmi. Da bi to dosegla, mora razvijati določene vrline, predvsem samokontrolo (jeze, ljubosumja, prepuščanja nezmernim užitkom, nečimrnosti, pohlepu, želje po moči, spletkarstva) in brezpogojno ljubezen:

"Kadar je žena ljubeča do moža in ima do njega ustrezen odnos, vlada harmonija."

"Ženska mora posedovati dovolj harmonije, ki jo omogočata preudarnost in zmernost. Njena duša si mora odločno prizadevati k izgrajevanju vrline: krasiti jo morajo pravičnost, pogum, preudarnost in skromnost, na drugi strani pa se ne sme vdajati nečimrnosti. Ko bo razvila te vrline, bo ravnala ustrezno kot žena, sama do sebe, do svojega moža, svojih otrok, družine. Taka ženska bo lepo ravnala tudi v odnosu do svojega mesta, če jo usoda postavi na položaj, na katerem vlada mestom ali narodom, kot včasih vidimo v kraljestvih."

"Če ženska ukroti svoje želje in jezo, se bo rodila božanska harmonija. Ne bo podlegla prešuštvu. Namesto tega bo kar se da ljubeča do svojega moža, otrok in celotne družine. Ženske, ki stremijo po mesenih užitkih, postanejo sramota za svoje družine in družbo. Takšne razuzdane ženske zanemarjajo svoje družine ter so sovražno nastrojene do svojega moža, otrok in drugih ljudi. Spletkarile bodo proti svojemu možu in širile lažne govorice, medtem ko bodo sebe prikazovale kot žrtve slabega ravnanja, da bi opravičile svoje neprimerno obnašanje. Dajale bodo videz dobrohotnosti in pobožnosti, da bi prikrile svoja grešna dejanja. Njihova dejanja bodo tako uničila družino."

Periktiona poleg tega precej poudarja skromnost in enostavnost, ki naj bi ju gojila ženska v vseh pogledih: od zunanjega videza do načina življenja. Pravi tudi, da je zmerna ženska zgled svojim otrokom, saj jih tako nauči enostavnega življenja, v katerem ne bodo potrebovali veliko materialnih stvari.

Glede zunanjega videza pa je poudarjala, da ženska lepota temelji na njeni notranji, duhovni lepoti in dobroti, ne pa na zunanjih okrasih. Tudi samo Periktiono nekateri avtorji kljub njeni aristokratski drži in prefinjenosti opisujejo kot zelo dobrohotno in enostavno žensko.

"Poleg tega je treba telo usmerjati proti temu, kar je naravno zmerno, kar zadeva hrano, oblačila, umivanje, mazanje s pomadami, frizure in vse, kar je povezano z zlatom in dragulji /.../ Telo si namreč želi samo, da ni golo ali da ga ne zebe, ne pa okrasja in si navzven ne želi ničesar več."

"Ženska bi morala biti preudarno zmerna in umerjena pri hrani, obleki in negi v vsakem pogledu. Ženske, ki se predajajo gurmanskim užitkom, eksotični hrani iz tujih dežel in dragim jedem, brez potrebe zapravljajo za draga oblačila, nosijo izbran nakit z redkimi dragimi kamni, urejajo pričesko, da bi razkazovale svojo lepoto, uporabljajo pregrešno drage dišave in uporabljajo ličila, da bi poudarile svoj obraz, resnično delajo napako."

V delu *O harmoniji ženske* naletimo tudi na lep odlomek, ki govori o spoštovanju do staršev in bogov, pri čemer naj bi starši sodelovali skupaj z bogovi v dobro svojih otrok.

"Ženska mora tudi častiti bogove v dobri veri, da bo tako dosegla srečo, ter z izpolnjevanjem zakonov in svetih institucij svoje države. Takoj za bogovi pa, pravim, da bi morala spoštovati in častiti svoje starše. Ti namreč sodelujejo z bogovi v dobro svojih otrok."

"Starše je treba spoštovati tako takrat, ko so živi, kot tudi takrat, ko so mrtvi, in jim nikoli nasprotovati v ničemer, kar lahko rečejo ali naredijo. Tudi če česa ne vedo zaradi napačnega pogleda ali bolezni, bi jih morali njihovi otroci potolažiti in podučiti, nikakor pa zaradi tega sovražiti. Ljudje namreč največjo napako delajo takrat, kadar grdo ravnaajo s svojimi starši."

Viri:

<http://edblogs.pugetsound.edu/fa17-phil210a/group-2-james-rachel-bryn/>
<http://simplyknowledge.com/popular/biography/perictione>
https://en.wikisource.org/wiki/Political_fragments_of_Archytas_and_other_ancient_Pythagoreans/From_the_treatise_of_Perictyone_on_the_harmony_of_a_woman
https://en.wikisource.org/wiki/Political_fragments_of_Archytas_and_other_ancient_Pythagoreans/From_the_treatise_of_Perictyone_on_the_duties_of_a_woman

DOBRODOŠLICA NOVOROJENČKU

Hej, Sonce, Mesec, zvezde,
vsa telesa, ki se gibljete po nebu,
prisluhnite mi, prosim!
Med vami se je rodilo novo življenje,
sprejmite ga v svoj življenjski krog.
Rotim vas!
Zgladite mu pot,
da prispe do vrha gore.

Hej, vetrovi, oblaki, dež, megla in
vsi drugi, ki se gibljete po zraku,
prisluhnite mi, prosim!
Med vami se je rodilo novo življenje.
Sprejmite ga v svoj krog.
Rotim vas!
Zgladite mu pot,
da prispe do vrha druge gore.

Hej, reke, jezera, drevesa in trave,
in vsa druga bitja, ki poseljujete to zemljo,
Med vami se je rodilo novo življenje.
Sprejmite ga v svoj krog.
Rotim vas!
Zgladite mu pot,
da prispe do vrha tretje gore.

Hej, ptice, majhne in velike,
ki po zraku letate,
ki v gozdu živite.
Hej, žuželke, majhne in velike,
ki po travi gomazite
in po zemlji rujete,
Sprejmite ga v svoj krog.
Rotim vas!
Zgladite mu pot,
da prispe do vrha četrte gore.

Pesem indijanskega plemena Šošoni

KNJIGE IN REPLIKE V PRODAJI

Knjige in replike lahko kupite v prostorih Nove Akropole.
Lahko jih naročite tudi preko maila na info@akropola.org.

NAŠE KNJIGE

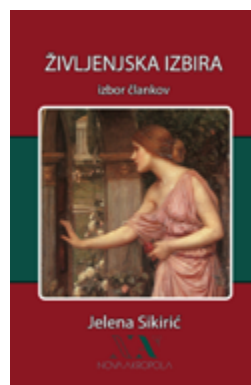
FORMAT 130 X 205 mm
176 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

FORMAT 130 X 205 mm
112 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

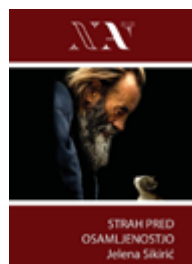
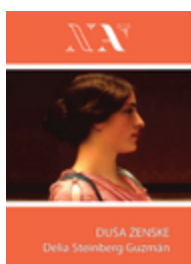
FORMAT 130 X 205 mm
64 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

FORMAT 130 X 205 mm
159 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

FORMAT 130 X 205 mm
102 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

FORMAT
105 X 148 mm
32 STRANI
MEHKA VEZAVA
CENA: 2 €

ARHEOLOŠKE REPLIKE

Arheološke replike so kopije motivov iz različnih časovnih in kulturnih obdobij in predstavljajo kulturno dediščino človeštva. Vsak posamičen izdelek je skrbno izdelan v ateljeju Nove Akropole. Vsaka replika ima tudi simboličen pomen, zato je lahko odlično darilo.

Grčija in Rim

Egipt

Slovenija

NAPOVEDNIK DOGODKOV

Dogodki za mesec FEBRUAR 2019.

Dogodki potekajo v prostorih Nove Akropole v Ljubljani in Mariboru ali na vnaprej razpisani drugi lokaciji.

S FILOZOFIJO LAŽJE SKOZI KRIZO UČENJE IN ZGLEDI STOIKOV

Predavanje

SREDA, 13. FEBRUAR, OB 19:00

Nova Akropola - Tyrševa 7, Maribor

Vstop: 4 €, študenti: vstop prost!

GOVORICA TELESA

Tečaj (3 srečanja - 3 petki)

1. srečanje: **PETEK, 15. FEBRUAR, OB 18:00**

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Cena tečaja: 40 €

TEČAJ PRAKTIČNE FILOZOFIJE

Prvo predavanje:

SREDA, 13. FEBRUAR, OB 20:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Predstavitveno predavanje:

PONEDELJEK, 25. FEBRUAR, OB 20:00

Nova Akropola - Tyrševa 7, Maribor

Cena tečaja: 60 €, študenti in upokojeanci: 40 €.

Predstavitveno in prvo predavanje: vstop prost!

PSIHOLOGIJA LJUBEZNI

Predavanje

TOREK, 26. FEBRUAR, OB 20:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Vstop prost!

A person with dark, curly hair, seen from the side, wearing a blue quilted jacket. They are looking out over a vast landscape at sunset. In the distance, a large, dark mountain peak rises above a layer of clouds. The sun is low on the horizon to the right, creating a bright, golden glow and long, dark shadows. The sky is filled with wispy clouds, and the overall atmosphere is serene and majestic.

**NIHČE NI NIKOLI POSTAL VELIK
BREZ DELEŽA BOŽANSKEGA NAVDIHA.**

MARK TULIJ CICERO